

Tíðargrein

TVEIR HEIMAR —

Fleiri skrivligar samtalar heldur enn munnligar

Tú fert út at at eta saman við vinfólku ella familjulimum, men hvat?

Tú hevur gloymt telefonina eftir heima. Krisa! Hví? Skuldi tú ikki út at hugna tær saman við fólku rundan um teg?

Jú, men í dag er tað ofta ikki nokk. Hóast vit eru umringaði av fólki, so kenna nógv seg tóm og einsamøll uttan sína telefon.

Vit vilja ikki bara vera tøk har vit eru, vit vilja eisini vera tøk á sosialu miðlunum, tí hvat um onkur ringir ella skrivar tær eini boð? Tú fært ikki tikið nakra mynd og hvat skalt tú gera, um samtalan steðgar upp? Ja, flestu av okkum kenna nokk til hesar tankarnar, tí telefonin er hent at hava í nógvum stöðum.

Men telefonin hevur ikki bara sínar fyrimunir, hon hevur eisini sínar vansar. Ein av teimum er, at fólk í dag hava tendens til at verða meira sosial online enn offline. Hetta førir við sær, at vit kanska hava fleiri skrivligar heldur enn munnligar samtalar. Hvar fer hetta at leiða okkum í framtíðini?

Við tøkni í dag, hava vit alt samdøgrið móguleika fyri, sálarliga og digitalt, at verða aðra staðni enn har vit eru. Vit

sum eru vaksin upp áðrenn internetið og sosialu miðlarnir tóku yvir, minnst hvussu tað var áðrenn, men hvat við børnunum sum vaksa upp í dag. Tey flestu kenna ikki til annað. Hetta er tað sum er vanligt fyri tey. Fyri tey er tað kanska meira

Og ja, tað eru ótrúliga nógvir fyrimunir við tí. Hetta ger tað ógvuliga lætt at samskifta, og boðini kunnu koma út til ein ella fleiri hundrað uppá fá sekund.

Ikki sum fyrr, tá man brendi bál imillum bygdir, fyri at boða frá, at nú var grind. Í dag er man

boðin í brúðleyp á facebook. Ein uppliving sum er so serlig, har nógv vilja fylgja ymisku siðvenjunum, sum eru fleiri hundrað ára gamlar.

Serligt ella ikki, so velja vit ofta tað sum er lætt og skjótt. Vit hava jú so nógv annað vit skulu náa, sum er meira týðningarmikið.

Vit halda tað verða deiligt at kunna skriva eini boð, í staðin fyri at ringja, tá ið vit t.d. hava ein ringan dag, ella ikki megna at tosa við viðkomandi. Tað broytist við stöðugari gongd, og vit fáa fleiri og fleiri móguleikar at umganga at samskifta við menniskju.

Í solumiðstøðum, millum annað í Danmark, kunnu vit nú velja at avgreiða vørna sjálvi. Um vit ikki orka at standa framman fyri kassadamuni og siga ger so væl og takk fyri, so kunnu vit velja hina loysnina. Vit kunnu fara í handilin, velja okkara vøru, skanna vørna inn og gjalda, uttan at hava nakað samband við nakran.

Tað sum eyðkennir mannaættina er, at vit eru sera sosial. Tað sum ger menniskjað øðrvísi enn djórini, er at okkara eginleikar til at samskifta við hvønn annan eru nógvir ferðir betur enn samskifti millum djórini. Vit hava mál at samskifta við. Vit hava samvitsku, langtíðarminni og eru tilvitaði. Vit eru sosial av natúr og hava brúk fyri dagligari samvirkan.

Men tá samskiftið gongur fyri seg á skrift, fylgir ein frástøða við. Soleiðis taka vit samstundis frástøðu frá menniskjum, sum vit samskifta við. Okkara eginleikar til at lesa málburð og at skilja kroppsmál minskar spakuliga við, at skrivliga samskiftið veksur.

Misskiljingar

Tá vit skriva til hvønn annan, er tað ikki sikkurt at móttakarinn lesur boðini eins og sendarin lesur tey.

Tað er nemliga stórir munur á skrivligum samskifti og at samskifta andlit til andlit. Vit lesa setningar ymiskt. Tað er millum annað ymiskt, hvussu vit lesa og uppfata, tá ið vit eru móð, óð ella ørkymlaði, heldur enn tá vit júst hava vunnið eina millión ella annað.

Okkara huglag, persónligheit og ásjón hevur stóran týðning fyri, hvussu vit lesa, uppliva og móttaka boð frá øðrum. Tí er tað umráðandi, at vit eru eyka umhugsin, tá vit senda eini skrivlig boð fyri at umganga misskiljingar. Tað er torført at nýta sarkasmu og skemt á skrift. Flestu av okkum kenna onkran, sum er ein brandur til at fortelja krónikur. Hugsid hvat tað er, sum ger at viðkomandi megna hetta so væl. Ofta er tað tónalagið og kroppsmálið sum ger munin. Hvørki av hesum báðum kunnu vit lesa okkum til. Tí er tað ikki altíð líka lætt at fáa rætta boðskapin fram á skrift.

**Tað sum eyðkennir
mannaættina er,
at vit eru
sera sosial**

vanligt at hava eina samrøðu á »messenger«, enn at hava eina samrøðu andlit til andlit. Er hetta sunt? Er hetta mennandi? Skulu vit góðtaka gongdina og bara fylgja við?

Skaðar hetta framtíðar samskifti?

Fyri nøkur er tað fantastiskt at kunna samskifta á internetinum.

limur í einum bólk á facebook, og nærum so skjótt sum grindin er sædd, eru boðini komin á Facebook. Føðingardagar, veitslur og tiltøk verða vit boðin til umvegis facebook. Ja hví ikki?

Øll eru har atlíkavæl, so hví stríða seg upp, at ringja til ein og ein. Hjá ungum í dag, kemur tað næstan ikki fyri at man far eina uppringing hvar man verður boðin í føðingardag ella veitslu.

Tað kann henda, at tað eldra ættarliðið ringir sína millum, tí tey ikki øll sum eru hoppaði uppí facebook vognin. Í dag kemur tað enntá fyri at man verður

